

Megjelenik minden heten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egygy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés felfüggésére s pontosan és jutányosan közöltetik.

**FOGLALAT.** Magyarország és Erdély. (Pest mart. 24kén országos intézkedés a nemzeti őrsereg alakításáról a pestmegyei esend-biztosító választványnak erre vonatkozó ellenérveivel; törvényezik a jászok — hajdu — turopolyai, fiúmei és buccari kerületekről, nemkülönben a községi választások és színházokról, felirási javaslat a lengyel és olasz politikai statusfogyók szabadon bocsátatásuk iránt; Bars, Borsod és Baranyamegyei hírek sat.)  
Külföld. (Ausztria, Német- és Franciaország.)  
Értesítő.

### MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest, martius 24én 1848.

A felizgatott kedélyek az orsz. küldöttségnek fővárosunkban részint megjelente, részint központi küldöttségünknek Pozsonyban fogadtatása következtében mármár nyugalomra készültek vonulni, midőn a sajtótörvényezikkel tartalmazó 134ik számú országgyűlési röpirat közönségünk közt szétterjedvén, mint láng szél idejében a szalmás fődek közt perczalatt fellobbantá az egész tömeget. Tűz szikrázott a fiatal polgártársak szemeiből, kik egyszerű munkájoknak illy silány gyümölcsét látták s gond és aggály az éltsek homlokán, kik a nevezik röpirat a gondolat szabadságára kimondott országgyűlési véstítéletet olvastak. — Illy hangulat és lélekhaborgásban tartott a nagy tömeg f. hó 22én délután három órakor a szabadságtér felé, hol egy része megtelepedett, várva vagy sürgetve a rögtöni határozást azoktól, kik fönt a városház gyűlés-teremben a Pozsonyból visszaérkezett küldöttség jelentését fogadák. Ősi szokás szerint a dicitők kissé terjedelmesek voltak, semmint a nagy tömeg annak befejezését nyugottan várhatná, miért is a zaj, s készületei egy — eddig nálunk nem tapasztalt rendkívüli demonstratióknak perczről perczre nagyobbultak, mely akkor — midőn a teremben szóba hozott a rendi sajtótörvény-cikely's annak elhamvasztása, már oly fokára lépett az ingerültségnek, millyet a törvényszerző honatyáknak jó lenne látni, hogy tudhassák kik számára hoznak jelenleg törvényt. —

E tömeg egy akarat, egy gondolattól áthatva a röpirat, mellyen az annyiszor említett sajtótörvény szavai valának nyomva, lángba veté s fáklamaglyán égeté meg. Midőn a teremben ezen törvény módosítása eszközölésül Pozsonyba Pulusky Ferencnek mint gyors futárnak elküldetése mondatott ki, már akkor a keleti raj elégtételt vón magának. — E demonstratio rendkívüli sége annyira meglep bennünket, hogy azt mi, — bár hideg észszel épen nem helyeselhettük, — sem nem helyeselhettük, sem nem kárhoztathattuk, s ez egyszer — ám mondassék felőlünk az, mi oly sokszor mondatott, alaposan é nem é: azt határozzák el mások, — hogy nézetünk kijelentésében határozatlanok vagyunk, mi ezt tettel fogjuk megczáfolni.

Másnap 23án délután 5 órakor az ellenzéki kör minden tagjai, hová most már tacite a nép értetik, a museum előtti téren sereglettek össze központi gyűlésre. A nép száma tömérdek s azon meggondolatlan feleselést kivéve, mi egy polgártárs által a működő választvány tagjai ellen tételt s maga a hallgató tömeg által rendre igazított, általában a sajtóügyben hozott legújabb törvényezik volt az, melly kivétel nélkül mindenkit nyugtalanított. Központi népünk nevében ezen törvény módosításának eszközölésére — mint főnebb is értém — Pulusky Ferenc rögtön Pozsonyba indult, ha eljárása sikerülend, figyelembe vevén a honatyák a központi nép méltányos és jogszerű kívánatát, melly már ezentul nem csupán mint pesti, hanem mint központja az őszszes provinciai népségnek tekintendő, tehát mint olyan, mellyben erő, tehetség és tekintély rejlik, akkor egy szép jövőnek szebb reményében bizhatunk, de ha megmaradnának a kimondott nézetek s a nép szava kihallgatattás helyett a szerkesztet fogalmazta jegyzésnek köszönet szavaztatik, akkor a főváros élénkülő mozgalmában ne keresse annak senki okát, hogy a nemzeti felelős miniszterium nem oda jut érvényben, hova szépeknek vélt terveit vezetni ígérkezének.

Általában hibás azon vélemény, melly a forradalom valódi képét csak vérengzés és nyaktülbán szereti hinni, mi ezt nem forradalomnak, melly közönségesen a fenálló institutiók reformját szokja czélul kitűzni, hanem egyenesen a társas élet bomlásának nézzük, melly az emberiséget természetes állapottába vezetheti vissza. Vannak, kik a lefolyt pesti demonstratiókban is — mivel hála Istennek vér nem folyt — csak egy kis katonásdi hőködést néznek, mitől szerintök kár aolt megszépenni. E hit ellenében elégnek tartjuk egyszerűleg Pest mai életére hivatkozni, s utána a vidékekre, hol már ezzel rokonult organisált ideiglenes kormányok alakultak, mellyek a rend fentartására ügyelnek s mellyekhez a nép minden idevágó bajában folyamodik, mert rendszeren nem utasítatik el kielégítés nélkül. Ekép ezen választványok országos nép-

szerűségben részesítetnek, hatalmok folyvást nagyobbul, de mit azok csupán a rend fentartására fordítanak. E népszerűséget tanácsos lenne respectálni még olyanoknak is, kik tán azon fölülemelteknek hiszik magukat s mit a népkívánat nyilatkozat, vagy javasol, azt ne egyes tagjai véleményének, hanem a nép szavaként venni. Így járva el tisztünkben, sokra mehetünk, az országgyűlésnek ideiglenes végzemenyit milliók fogják áldani a legkésőbb időköz. Az ország nyugalma, mellyre most főleg anyyi ujtás közt oly kiváló szükség van, borostyán-ágakat természet a férfiak számára, kik testvéreik szavát meghallgatva, öly nemes öntagadással dolgoztak a haza jóllétén függetlenségén. Ezen reményünk tán nem fogunk csalatkozni.

A pestmegyei központi működő választvány naponként tart üléseket a sajtó- és nemzetőrségi törvényezikkel ellen, mint mellyek a nemzeti érdekeket vagy megdöntének, vagy azokat elfogult básius miatt nem eléggé gyamolthattak — nyilvános határozatban ovakodik, s ovását a uép ítéletére bocsátá. —

Feszült várakozásban voltak nálunk az első nemzeti felelős miniszterium megalakulására iránt is s azért kellemes hatása volt azon tudósításnak, melly Deák Ferenc, és Kossuth Lajos urakról jelenté, miként illető tárczajokat a miniszteriségben elfogadták. Valamint helyesléssel kísértetik — nem ugyan minden oldalról, mert hisz kivétel mindenütt van, — de mégis a többség által Eszterházy Pál gnek külügyi tárczakezelés végett a miniszteriumba lépte, Mészáros Lázár is mint szilárd jellemű magyar katona szívesen üdvözöltetik hadminiszterül. Azonban nem kissé nyugtalanítólag hatott annak híre, hogy az ausztriai kormány pénzügyünket nem szándékoznék önállólá a nemzeti kormány-akat engedni, hanem b. Kúbeck vezetésé alatt a két ország pénzügyeit továbbra is sógorsági kapcsolatban hagyni egy kalap alatt. — Mint mondám, ez kissé nyugtalanítólag hatott volna, ha olyanok, kik néha a coullissák mögé is tekinthetnek, nem állítják, hogy legkegyelmese királyunk mindazon tárczákat, mellyekre a nemzeti miniszteriumnak az ország javát eszközölő czéljai létesítésére szüksége van — átengedi önállólá, függetlenül. Ez aztán mindjárt másként hangzik s kíváncsiság csupán a még hátralevő három tárcza betöltése iránt maradt fen. Financzminiszterre öly férfi kell, kinek külföld előtt is hiteles neve van, s'tb.

A nemzetőrségi csapatok nagyobb részben már megalakultak, s kilencz nap óta a fővárosi bátortól és rend fölött örködnek; meg kell itt őszintén jegyeznünk, hogy ezen idő, ámbar mozgalmal napokat állunk, egy tizedrészzel sem találkoznánk azon rendtelenségeknek, mellyek a hajdani rendszer szereplése idejekor egész a botrányig éreztettek.

A vidékeken szinte megtörténtek a hullámszások, mindenütt a rend fentartásra ügyelő választványok alakítottak, mellyek magokat a központtal közvetlen kapcsolatba tevén vállvetve működnek a nagy czél létesítésére, a nemzeti függetlenségre. —

Már a moszkától sem félünk — mert nincs kedve hozánk jöni, részint mert a Kárpátok igen magasak, részint mert a Duna igen mély; jobb is — mert a nemzetörök puszkái csak isteni csudatétel által süllhetnének el. — Pestmegye 50 ezer fegyvert kér a nemzeti miniszteriumtól nemzetörök számára, ennek őszszes értéke, egyet csak 10 ftra véve, tenne fél millió pengő forintot.

A nemzeti őrseregéről előleg kijelentett határozata nyomán szinte egy külön törvényezikben intézkedett az országgyűlés. Itt már inkább látható a méltányosság, s az hogy a haza atyjai a nemzet szabadságát — polgári biztos létét, és önállóságát szilárd alapokra kívánják fektetni, mik az idők viszontagságitól nem öly könnyen dönthetők meg.

Ámbar e törvényezikben is vannak olyanok, mik egész bátorsággal kimaradhatnának. Például a 200 pftos qualificatio. Arra, hogy valaki a hazát, annak személy- és vagyonbátorságát védje, elégnek tartjuk a tiszta jellemet s becsületes polgáriállást. Minek ide szorosb qualificatio? Hisz az az örállás nem öly roppant mulatság ám, mint például a polgári egyéb jogok élvezete; az tetemes fáradságba kerül; s így arra, hogy például valaki sötét esős éjen át a Józsefvárosi sáros utcákban nyakig ázottan s térdig sázzottan barangoljon, mint már mi néhányszor tevők, fölösleges követelés a 200 pftos qualificatio, mert ha ez megállapítatik, majd sokan fognak találtatni, kik p. o. jövedelmeiket csak 199 pfttra mondják be, s így a czél el leend tévesztve. Valamint el leend tévesztve az által is, ha — mint a javaslat mondja — mindenki köteleztetik magát a seregbe iratni; — mert hi-

szén köztudomásu, hogy melly agarat bottal vernek nyul után, annak fogtából kevés ember lakik jól. Hagynók a hon-szeretetre s tán többre megyünk.

K. P.

A személyes és vagyonbátorság, a közcsend és belbéke biztosítása az ország polgárainak örködésére bizatik; e tekintetből mig a legközelebb országgyűlés kimerítőleg rendelkeznek, a nemzeti őrsereg alakítására nézve következők határozatnak: 1. S. Mindazon honlakosok, kik a jelen országgyűlésen hozott sajtótörvény által eskütszéki képességgel felruháztatják, húsz éves koruktól ötven éves korukig a nemzet-őrseregbe beirandók, és fegyveres szolgálatot tenni tartoznak. — 2. S. A nemzetőrséget kir. városokban s rendezett tanácssal ellátott községekben a helybeli hatóság, más helyekre nézve pedig az illető megyei vagy szabad kerületi törvényhatóságok szerkesztendik őszsze. 3. S. Az 1ső S. által nemzetőrségi szolgálatra kötelezettek kivül az ország és kapcsolt részek minden nemesei, tehát a hajdu, turopolyai és szentgáli nemesei is, kivéve, ha az 5ik és 6ik S. reájok alkalmazhatók, a nemzetőrségbe magokat besoroztathatják. — 4. S. A nemzetőrségi fegyveres szolgálatra kötelezettek kivül, az illető megyei, kerületi, városi vagy községi hatóságok a nemzetőrségbe még más öly honpolgárokat is besorozhatnak, kiket az alkotványos rend fentartásában érdekletteknek s e kitüntetésre méltóknak itélnék. — 5. S. A nemzetőrségből kirekesztetnek öly egyedek, kik rablás, lopás, csalás, vagy hitszegés miatt büntetve voltak. — 6. S. Öly egyedek, kik vérengzés miatt voltak büntetve, az őrseregbe csak akkor vétethetnek föl, ha három évi folytonos feddhetlen magukviselete által bebizonyítják, hogy a közállományok rend és békeszerető polgárai. — 7. S. Öly egyedek, kik az 5ik s illetőleg 6ik S. ban említett vétségeket mint nemzeti örök követik el: az őrseregből az ellenök indítandó bünper befejezéseig ideiglenesen az illető törvényhatóság, vagy a helybeli előljáóság által azonnal kitöröltetnek és tölök a fegyver elvétetik. — 8. S. Azoknak őszszeírására, kik az 1ső S. rendelete szerint, mint nemzetörök, fegyvert fogni tartoznak, a kormány rendeletének vétele után azonnal küldöttségeket fognak nevezni: megyékben, nem várva a közgyűlés tartását, a kisgyűlések; a Jászok és Hajdu-kerületben a főkapitány; a 16 szept. városban és a turopolyai kerületben a kerületi gróf; fiúmei és bukkari kerületben a tenger melléki kormányzó; szabad kir. városokban, és rendezett tanácssal ellátott községekben a tanács. — 9. S. Ezen küldöttségek a megyékben és szabad kerületekben az illető helybeli előljáósággal egyetértőleg járnak el, és a körülményekhez képest a helybeli őrseregnek alakítását is eszközlik. — 10. S. Az 1ső szakaszban említett egyedeknek szabadságára hagyatik lovas vagy gyalog szolgálattal vállalni; a gyalog seregben mindazáltal szolgáltatni tenni kötelesek mindazok, kik a lovas sereghez nem soroztattak. — 11. S. Tisztjeit kapitányig az őrsereg maga választja s mihelyest e választások által az őrsereg alakítása megtörtént, megyékben, — az annak hatósága alatt álló rendezett tanácsu községekbe nézve is — az alispán, sz. kir. városokban és szabad kerületekben pedig a főtisztviselő, a honvédelmi miniszternek, ugy az őrsereg számára, mint szerkesztésre s megválasztott tisztjeire nézve jelentést teszen, mire a kapitányságon felüli nemzetörtisztjeiket a miniszter ajánlatára a nádor k. helytartó nevezendi ki. — 12. S. A magyarországi nemzetőrség fővezérére hasonlóan a nádor királyi helytartó nevezendi. Horvátországban a fővezérség a bánt s ennek nemléteben a nádor kir. helytartó által kinevezendő ideiglenes fővezér helyettes, a magyar tenger melléken pedig a kormányzó illeti. — 13. S. Az őrseregnek fegyverforgatásbani gyakorlására és ezen gyakorlások betanítására alkalmas katonai egyedekről az illető törvényhatóságok felszólítása következtében, a kormány gondoskodik. — 14. S. Azoknak, kik a szolgálathoz szükséges fegyvereket megszerezni nem képesek, fegyver a közállomány táraiból fog kiszolgáltatni. — 15. S. A nemzetőrsereg minden tagjai a magyar rendes katonaság hasonló fokozatu tagjaival egyenlő ranguaknak tekintendők, díjt azonban, mig csak helybeli szolgáltatást tesznek, nem hűznak, külső szolgálattal idejére díjok a rendes katonasághoz hasonló leszen, s a törvényhatóságok házipénz-

\*) Az 1ső S. ban idézett sajtótörvény: A sajtóvétségek fölött nyilvánosan eskütszék itél, azon szabályok szerint, mellyek az 1843/iki országgyűlésen kerületi választványilag kidolgozott munkában „a bírói eljárásról“ foglaltatnak, melly javaslat egyedül a sajtóvétségekre nézve, ideiglenes törvény erejére emeltetik. Megjegyezttvén 39ik S. ára: „hogy eskütszék képeességre 200 forint évenkinti tiszta jövedelem kívánatik.“



felséged trónjánál őszinte igaz szót szólhassunk — a' monarchia népei és felséged közt századokon keresztül elválasztó 's elkülönítő akadályok mellőztével — melyek gátolák, hogy népeinek ohajtata és panasza a' jó fejedelemhez el ne hathason, — a' nyomtatás 's ebből keletkezett bonyodalmak egyetlen oka. — És mi megkérők felségedet: hogy fejedelmi széket minden uralkodói viszonyaiban, a' kor szükségéi által multhatlanul igényelt alkotmányos institutiókkal méltóztassék környezni. — Nemzetünk felszólamlása sikertelen nem volt. — Felséged meghallgatá hű népeinek nemzetünk által tolmácsolt kívánatait, megismeré bajait, fájdalmait 's keserveit, és nem késett a' kívánatokat teljesíteni, bajait orvoslani, fájdalmára irt hozni — keserveit elosztani, — 's ez által hű népeit a' legszorosabb, elbonthatatlan kapcsolattal, a' hála és szeretet szent kapcsolatával fűzni a' trón és dynastia körül, — mert meggyőződtek felséged népei, megerősödtek azon hitökben, hogy elnyomatásuk 's fájdalmaik nem a' tróntól jöttek; hanem azt eddig köznyezeteknek kell tulajdonítaniok. — És midőn felséged népei kérését kegyelmesen meghallgatá és teljesíté, kimondá akkor kárhóztatását azon politikának, mely a' trón és népek érdeke ellen e' kettő elválasztá egymástól. — Ezen politikának kimaradhatlan következményei voltak azon mozgalmak, melyek felséged többi — különösen lengyel és olasz tartományaiban azok kivására történtek, miket most, Felséged megadott atyailag népeinek: alkotványt, szabadságot. — Ezen mozgalmak következtiben számosan sínylenek a' fogházak borzasztó falai közt, azok, kik leghöbben érezték a' szabadság boldogító erejét, kik feláldozák önmagokat, család-jokat 's minden kötelet, mely kedvessé teszi az életet, eltértek, hogy szabadságot víjanak ki polgártársaiknak, kik talán arról nem is igen gondoskodtak, 's tán annak magasztosságát felfogni képesek sem voltak — és most ezek a' szabadság boldogító jótéteményeit élvezik már, míg azok a' szabadság legfőbbikét — az egyedi szabadságot — tömlőczek szűk falai között nélkülözik. — Engedjen meg felséged, hogy azon örömrémzés közű, melyet hű népeinek, melyeket szabadá tett hálájok 's ragaszkodásuk nyilvánítása keltett felséged atyai szívében — a' fogházakban sínylő politikai foglyok kínjai megemléstét vegyüljék. — De ha meghallgatást nyert eddigi kérésünk, mely inkább a' hideg észhez szólott, — fordulunk most Felséged atyai szívéhez. — Hallgassa meg hű magyarjainak kérését: gyakorolja felséged a' királyok legszebb isteni erényét, a' kegyelmességet — bocsáttassa szabadon a' politikai foglyokat, — adja vissza az apát fiának, a' fiut az apának, adja vissza őket családjuknak, adja vissza őket nemzeteiknek, kikből valók, hogy együtt zenghessék a' hálát, szeretett polgártársaikkal, Felséged 's a' dynastia dicsőítésére — 's ha kell együtt halhassanak el felséged trónja és a' dynastia ólalmában felséged hű népeinek élén. — A' fels. uralkodóház közösen elismert vallásosságánál fogva bizton reméljük, hogy Felséged hű magyarjainak ezen kérését is meghallgattandja, kik a' szenvedőkkel és a' monarchia többi hű népeivel egyesülve, Felséged koronáira a' hála és hű ragaszkodás könyvit hozandjuk, és e' könyvek felséged koronáji legragyozóbb ékessége lesznek. — Kik egyébiránt 'sat.

**Szinházokról.** A' szinházakra nézve ideigl. rendeltetik: 1. §. Szinházak ezután, az illető törvényhatóság engedelmével nem nyithatnak. — 2. §. A' szinházak előadhatására nézve eddig a' könyvvizsgálók által gyakorolt vizsgálat eltoröltetik. — 3. §. Szinházad bármí nemü nyilvános színi előadások csak az illető helybeli hatóság tudtával és engedelmével történhetvén, a' szinházak annak rendőri felügyelése és hatósága alá rendeltetnek. — 4. §. Kiaz 1. és 2. §. rendelete ellen vét, az első esetben a' szinház bezáratásán fölül, 1000 forintig terjedhető, és az országos pénztárba adandó pénzbírsággal fog büntettetni. — 5. §. A' szinház bezáratása ellenköleg történhetik, a' büntetés pedig rövid szóbeli peruton fog kimondatni.

**Törvényzikk a' turopoljai kerületről.** 1. §. A' turopoljai kerület Zágráb megye hatósága alól minden tekintetben kivétetik, és mint önálló törvényhatóság a' főtörvényzésekkel és főigazgatási 's egyéb testületekkel közvetlen levelez. — 2. §. A' kerületi tisztviselőket ugyanazok választják, kik az országgyűlési követeket fogják a' t. törvény szerint választani. — 3. §. A' közgyűlési képviselőket a' községi választók választandják, egyedül a' községi képviselők közül. — 4. §. Közgyűlési képviselő minden turopoljai község részéről 4 választatik. — 5. §. A' kerületi tisztviselők kijelölés mellett, a' kerületi képviselőtestület tagjai kijelölés nélkül választanak. — 6. §. A' kijelölendők névsorának elkészítése végett a' tisztujtást megelőző közgyűlés által 6 tagból álló küldöttség fog választatni, mely a' kerületi gróffal szótöbbség szerint intézkedik. — 7. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal a' kerület grófia eddigi szokott módon közgyűlést hirdet, és e' közgyűlés által küldöttségek fognak nevezetni a' kerületi választók összeírására végett, továbbá intézkedés tételük a' községi választóknak ugyanezek által leendő összeírására, a' községbeli előjárók és képviselők megválasztása, ugyazint a' kerületi képviselőtestület megválasztása iránt. — 8. §. Miun-

tán minden községben a' helybeli választások és a' kerületi képviselő testület tagjainak választása megtörtént, a' kerület grófia eziránt értesülvén, kerületi tisztujtó széket, és ezt megelőzőleg közgyűlést hirdet, mely közgyűlésre a' jelen törvény szerint megválasztott kerületi képviselő testület tagjai is meghívandók. —

**A' közgyűlésekről.** 9. §. A' közgyűlések elnöke a' kerület grófia, ennek akadályozása esetében: az alispán; tagjai: a' kerületi tisztviselők, a' kerületi képviselők, ezeken kívül minden külön községből a' bíró és jegyző, személyenként egyszavazattal. — 10. §. A' közgyűlések ülései nyilvánosak. — 11. §. A' csendet fentartani az elnök kötelessége, ennek rendelkezése alatt, a' nemzeti őrsereg vigyáz fel. — 12. §. Közgyűlést tartatik minden évnegyedben egyszer; tartathatik gyakrabban is a' körülményekhez képest, ha a' közgyűlés előre megrendeli, vagy az elnök gróf szükségesnek látja.

**A' közigazgatásról.** 13. §. Míg a' törvény a' közigazgatás alakításáról részletesen intézkedendik, a' közigazgatás formái és módja azon változásokon kívül, melyek a' jelen törvénynél fogva szükségesek, az eddigi gyakorlat szerint meghagyatik.

**Törvényzikk Fiume és Buccari szabad tengerkereskedési kerületekről.** 1. §. A' két kerület, külön két törvényhatóságot képez 's mint ilyenek törvényhatósági beldolgaikat egymástól függetlenül intézik, — az ország többi törvényhatósággal, valamint kormányával és főtörvényzésekkel közvetlenül leveleznek, — és mint más törvényhatóságok beldolgaikra nézve, a' törvény határai között felsőbb felügyelés alatt szabályokat alkotnak. — 2. §. A' kerületek törvényhatósága alá, büntető, rendőri és magányjog tekintetben alá vannak vetve minden a' kerület határain belül létező egyedek és javak, különbség nélkül; — kivéve a' szolgálatban álló katonákat szolgálati vétségeikre nézve, továbbá a' váltó, kereskedési és tengerügyelők tanácsbírság illetőségéhez tartozó ügyeket. — 3. §. Mind Fiume, mind Buccari kerületben törvényhatósági főtisztviselő az alkaptány, ki egyszerű elnöke a' közgyűléseknek és kapitányi jogkörrel rendelkezőknek. Minden kerületnek külön alkaptánya van, kit ő felsége nevez. — 4. §. A' szóbeli bíróságot illetőleg az 1836: 20. és 1840: 14. törvények e' kerületekre is kiterjeszettek. A' közgyűlés által választandó két kerületi bíró és a' törvényzékű főjegyző fogják szóbeli perekben a' bírói széket együtt képezni.

**A' patriciusokról.** 5. §. A' jelenleg létező patricius családok czimeiket megtartják, — az eddig kinevezett patricius tanácsnokok a' közgyűlésben a' képviselőkkel együtt részt vesznek, és általában minden képviselői jogokkal bírnak; — jövőben mindazonáltal patricius tanácsnokot nevezni nem lehet. —

**A' választókról.** 6. §. A' két kerületben választók: a' községnek mindazon tagjai, kik a' szabad kir. városokról szóló (t) törvényben a' hasonló népességű szab. kir. városokra nézve megállapított képességgel bírnak, továbbá a' patricius tanácsnokok, bár a' szükséges értéki képességgel nem bírnak is, végre a' hajós kapitányok és hajós irnokok. — 7. §. A' választási jogot senkitől, ki az 5. §ban említett értéki képességgel bír, megtagadni, vagy elvenni semmi szín alatt nem lehet. — 8. §. A' 6dik §ban említett választók, a' kerületi bírákat és képviselőket fogják választani a' kerületi tisztujtószékeken. — 9. §. A' választási jogot gyakorolni csak személyesen lehet.

**A' tenger melléki fő kormányzóról.** 10. §. A' tenger melléki fő kormányzó, mint a' két kerületnek közös főkapitánya, elnöke a' kerületekben a' tisztujtó székeknek és a' követségválasztási gyűléseknek, elnöke továbbá a' helybeli királyi kormányzéknek és a' kerületeknek, mint törvényhatóságoknak közvetlen közigazgatásán kívül, minden egyéb hivatalos köre évszében megtartatik.

**A' képviselőről.** 11. §. A' képviselők a' patricius tanácsnokokkal és tisztviselőkkel együtt a' kerületi közgyűlésekben tanácskozó és határozó szavazattal bírnak, de külön vála gyűlést nem tarthatnak. — 12. §. Az alatt, míg a' törvény másképp rendelkezendik, képviselőkül a' kerület bármely telepedett lakosai megválaszthatók. — 13. §. A' képviselők száma annyi leendő, mennyi a' szabad kir. városokról szóló (t) törvényben a' hasonló népességű kir. városokra nézve megállapított.

**A' választásokról.** 14. §. A' képviselők kijelölés nélkül választanak. 15. §. A' kerületi bírák a' kijelölendők közül választanak. — 16. §. Minden választás titkos szavazat által történik.

**A' választások megtartásáról.** 17. §. Jelen törvény kihirdetése után a' tenger melléki kormányzó az eddigi szokott alakban minden kerületben külön tartandó közgyűlést hirdet, melyben intézkedések tételük a' választók összeírására, és a' választás helye és ideje körül. — 18. §. Ugyan e' gyűlésben tételük intézkedés a' képviselők választása iránt is, e' tekintetben különösen a' szavazatok összeszedése és a' választóknak kerületekre felosztása iránt. — 19. §.

Választás napján szinte közgyűlés tartatik, melyben az eddigi kerületi bírák hivatalaikról lemondván, a' gyűlés tagjai által a' választók közül legalább tíz tagból alakítandó bizottság választatik, a' kijelölés fölötti intézkedésre. — 20. §. A' kijelölés a' kijelölő választvány és a' kormányzó által szótöbbséggel állapittatik meg. — 21. §. Az alatt, míg a' törv. más-ként rendelkezendik, e' törvény szerint csak a' kerületi bírák választanak, és illetőleg három évről három évre ujittatnak meg, — a' többi tisztviselő eddig viselt hivatalaikat megtartja. — 22. §. Az igazgatósági bírák a' közigazgatásnak külön szakaira külön választanak. — 23. §. A' kerületi bírák megválasztása után a' képviselők választanak meg.

**A' tanács- és közgyűlésekről.** 24. §. A' tanácsnak és közgyűlésnek hatósága az alatt, míg a' törvény a' közigazgatásnak mikénti elrendezése iránt részletesen intézkedendik, jelen állapotában megtartatik. — 25. §. Mind a' közgyűlésnek, mind a' tanácsnak ülései nyilvánosak. — 26. §. Az ülésekben a' hallgatóságnak a' tanácskozásokat megháborítani nem szabad. A' csendet fentartani az elnök kötelessége, és az ülésben különösen e' czéltől a' tanács által választandó csendtiszt vezérlése alatt a' nemzeti őrsereg ügyel. — 27. §. A' közgyűlés elnöke az alkaptány, tagjai a' tisztviselők, patricius-tanácsnokok, és képviselők, személy szerinti egyenlő szavazattal. — 28. §. Közgyűlés tartatik minden hónapban legalább egyszer, lehet ezenkívül többször is, valamennyiszer a' közgyűlés előre megrendeli, vagy a' tanács és illetőleg alkaptány sürgető körülmények miatt szükségesnek tartja. — 29. §. Katona-állítást ezen kerület kikötői minőségénél fogva, a' tengeri kereskedés, és hajózás felvirágzása tekintetéből felmentetik, és e' részbeni kiváltságos szabadságai törvényleg megerősítettek.

**Bars vármegyéből.** Martz. 13kán állomásokról lelépett követeink helyébe Gál Alajos Verebély járási főbíró és báró Mednyánszky László választattak meg követeknek, az első 419 a' második 416 szótöbbséggel Szabó János másod alispán, kinek 216 és Sebestényi Ignác tb. kinek 191 voksa volt, ellenében.

**Miskolcz.** Mart. 20án 1848. csak sietve és röviden néhány szót reformmozgalmairól! Az események hire orszgy. követeink levelei és magántudósítások után hozzánk is eljutott. Öröm és aggály váltogatá egymást polgárunk keblében; öröm a' békés reform diadalá, aggály a' netalán történhető rendzavarások irányában. — Tegnap délutáni városi meghatalmazottsági gyűlésünk rendkívül népes volt, mindenki várta, hogy polgárságunk részéről is fog a' reform 's közbátorság megóvása iránt valami czélszerű indítatni; azonban ez elmaradt, mert az időközbeni tanácskozványok a' minden rögtönzessel járó elhamarkodást kerülni akarva már kész irány nyal akarának fellépni; ma délelőtt 11re megyei kisgyűlés tüzetet ki 's ezt megelőzőleg városunk udvarán seregostül írá alá a' felolvasott kérelmet minden rendű és rangu színezet a' polgároknak; mely kérelem foglalhatja részvényilványulás volt a' felmerült nemzeti ohajtások iránt, és a' nemzeti őrseregnek városunkban felállítására megyei bizottságkinevezés kérése. A' kisgyűlés roppant számu hallgatóság jelenlétében nyitattott meg, meghívók elnöklésre a' közbizodalmat személyében bíró fő kormányzót, ki is elérkezé nyúlva a' személye iránti ragaszkodás jelein üdvözlé a' megye rendeit 's az öszszgyűlt polgártársakat, előterjeszté, hogy néhány rövid nap alatt valósultak a' megye és ország örök igazságszerű kívánatait, 's hogy most rend és egyetértés legyen jelszavunk 'stb. 'stb. Felolvasattak követeinknek sebes postán érkezett levelei a' legujabb reform-eredvényekről tudósítók, a' gerjedt alaptalan hírek megczáfoltattak, az öröm 's lelkesedés kitörését a' levelekben említett országos férjfiak ésszeretett nádorunk nevéinél, az eredvények bemutatásánál leírni alig lehet. Olvastott a' sajtószabadságot tudató helytartótanácsi intézvény 's végre a' polgárság petíciója a' követeink levelei iránt utasító küldöttségünk a' két nap mulva tartandó rendkívüli gyűlésre tudósítást adand. A' petíció — teljes egyhangu felkiáltással fogadtott el, a' nemzeti őrsereg pár nap alatti organisálására teljes hataimu bizottság nevezetett, 's a' közseretett éljeneivel fogadott elnök fejűl kéretett, ki is azt elvállalván csak segédet kért e' folytonos munkát igénylő vállalatban maga mellé, 's Vadnay Lajos arra megválasztott, ezután a' bizottság tagjai minden rendű és osztályu polgárságból esatoltattak hozzája; 's utasításul csak annyi adatott, hogy az őrsereg tagjaiul csak rendszeretükről erkölcsi vagy anyagi biztosítékot látató polgárok vétessenek be 's hogy a' megyei fegyvertár a' bizottság belátása szerint az őrsereg rendezése alá bocsáttatik a' közgyűlés jóváhagyása reménye alatt, országunk nádora ez intézkedésünkről tudósítandó levén. — Ma délután a' bizottság a' rendszeresséssel foglalkodik már. Az egyetértés, az osztályok közti chinai falak leomlása szembetünő, „polgártárs“ az egyedüli czim, mellyel él minden színezet; és jelszavunk gyűlési elnökünk szavai: egyetértés és testvéri bizalom, éljen a' nemzet! a' király! a' szabadság!

tárból fizetetik. — 16. §. A' nemzetőrsereg ismértető jele: balkaron nemzeti színű, 's hasonló színű fővegróza; a' rangjelek közti különböztetést az illető miniszter fogja meghatározni. —

**Felügyelés a' fegyverekre.** 17. §. Azon fegyverek, melyek a' közállomány táraiból az őrsereg részére adatnak ki, a' törvényhatóságok közvetlen számadása és felügyelése alatt állanak. Ennélfogva — 18. §. Megyékben és szabadkerületekben helyenként a' szükséges fegyvereket felosztani, és a' helybeli előjáróság számadása alá kiadni a' törvényhatóságok fogják. — 19. §. Ha valamely nemzeti őrsereg, melyet a' közállomány táraiból nyert, midőn kívánatlik, beadni nem tudná, vagy elhagyta volna valamely részben romlani, a' kárt megléteit tartozik.

**S z o l g á l a t.** 20. §. A' nemzeti őrsereg szolgálata rendes és rendkívüli esetek szerint különbözik, a' helybeli közcsend és béke rendszerinti vagy rendkívüli állapotához képest. 21. §. Midőn a' közcsend és béke rendkívüli zavardásának sem jelenségei nem mutatkoznak, sem pedig attól tartani ok nincs, hogy a' közcsend és béke valamely erőszkos kitérés által felháboríthatatik, a' nemzeti őrsereg szolgálata egyedül a' szükséges rendőri intézkedések fentartására szorítkozik. E' tekintetből: — 22. §. A' helybeli őrszert intézkedendik azon sor és szám iránt, melyben a' nemzeti őrszert, egymást felváltva, szolgálatot tenni fognak. — 23. §. Kisebb rendtelenségek, ugymint utcai vagy kocsmái veszedések meggátolása, a' kihágók befogása, a' befogott gonosztevőknek vagy kihágóknak a' törvényes felsőbbség kezeibe áttaladása, úgy szinte mindenütt ott, hol a' törvényes felsőbbségnek eljárásához karhatalom szükséges, a' karhatalom kiszolgáltatás a' nemzeti őrszertnek állandó kötelességében. —

24. §. Rendkívüli esetekben, midőn a' megzavart közcsend és béke helyreállítására rendkívüli eszközök kívánatnak, minden besorozott nemzeti őrszert, akár következik reásor szerint a' szolgálat, akár nem, fegyvert fogni köteles. — 25. §. A' nemzeti őrszert, a' 24ik §. esetét kivéve, szolgálatot tenni csak tulajdon községének határain belül tartozik: — ellenben ha a' 24ik §. esetében a' közcsend és béke valamely községben a' helybeli nemzeti őrszert segítségével vissza nem állítható, illy esetben más községbeli nemzeti őrszert is felszólítható, 's felszólítása következtében tulajdon községének határain kívül is tartozik szolgálatot tenni. — 26. §. A' nemzeti őrszert csak akkor foghat, ha szolgálatra felszólítatik. —

27. §. A' nemzeti őrszert szolgálatra csak a' polgári hatóság által szólíthatatik fel, és órálláson kívül minden egyéb esetben, az őrszert polgári előjáró közbejövetele kívánatlik. — 28. §. Nemzeti őrszert erőszkot csak akkor használhat, midőn a' polgári előjáró azt, 's illetőleg azokat, kik ellen az erőszkot használandó, a' törvény nevében engedelmségre felszólította. — 29. §. A' nemzeti őrszert felszólítva szolgálatát teljesíteni feltétlenül tartozik, panaszt, ha nemsor szerint szólított volna fel, parancsnokságánál tehet. — 30. §. A' nemzeti őrszert, ki felszólítva akár szolgálatot tenni vonakodik, akár a' fegyvergyakorlásra meg nem jelenik, vagy felszólítás nélkül fegyvert fog, a' helybeli előjáróság által büntetetik, de ezen büntetés első esetben három napi, második esetben nyolcz napi elzárásnál nagyobb nem lehet, egyéb a' szolgálat elleni vétségek eseteire, a' büntetés és eljárás rendelet által fog meghatározatni. — 31. §. A' törvényben megállapított elvek korlátai között, rendelet által fog intézkedés tétetni részletesen mindazokról, mik az őrszert alakításához, fentartásához, lőszerrel ellátásához, és az őrszertbeli szolgálat rendszeresítéséhez megkívánatnak. — 32. §. E' törvény végrehajtását, ha a' helybeli körülmények, rendkívüli okoknál fogva, megkívánják, a' miniszterium az illető törvényhatóság tudósításának nyomán felfüggesztheti. — 33. §. Ha a' helybeli körülmények miatt a' nemzeti őrszert felosztása szükséges, ez iránt ő felsége rendelet által intézkedni fog, de felosztás esetében, a' felosztás után legfőbb egy év alatt a' felosztott nemzeti őrszert osztály ujalog alakítandó. — 34. §. A' nemzeti őrszert tagjai akár nemesek, akár nem, testi büntetéssel nem fenytítható; — a' király és haza elvárják, hogy a' hon fia, kiknek becsületére e' törvény által a' közállomány fentartása bizva van, kötelességüknek híven és buzgósággal fognak megfelelni. — 35. §. A' nemzeti őrszert zászlójára következő hitet teszen: Én N. N. esküszöm az élő Isten 'stb. a' királynak és alkotványnak hűséget, előjáróimnak engedelmséget, — esküszöm, hogy polgártársaimnak személyét és vagyonát minden törvénytelen megáadás ellen őtalmozom, a' közcsendet, békét és nyugalmat sem nem háborítom, sem háborítani nem engedem, általában minden szolgálati kötelességemet, midőn tőlem megkívánatlik, pontosan teljesítem, és leszek polgári előjáróim vezérlése alatt hű őrszert az alkotványnak, a' törvénynek és hazának, Isten engem 'stb. — 36. §. A' nemzeti őrszert összes testület, mint közállományi institúció, a' honvédelmi miniszter hatósága alá helyeztetik.

A' választvány, mely Pestmegye közönsége által, a' törvényes rend és belcsend fentartására az összes közönség kebléből lön megbizva, az országgyűlési röpiratok 154dik

számával közlött, 's a' nemzeti-őrszert fölállítását szabályozó törvényezikre kijelenti: mikép azt ugyanazon szűkkeblű lelkület kifolyásának tartja, melynek kifolyása volt a' sajtószabadság iránt alkotott törvényezik.

Kijelenti, miként e' törvényezikben letapodva látja, a' törvényengedte korlátok közti mozgalmak által kivított egyenlőséget ép úgy: mint a' sajtó iránti törvényezikkel letapodva látta a' kivított sajtószabadságot.

Kijelenti, mikép a' mondott törvényezik 4ik §ban foglalt engedvény mellett is szűkkörű rendelkezésnek látja azon törvény első §nak abbéli intézkedését, melynélfogva fegyveres szolgálatra csak az eskütszékkel képességgel felruházottak kötelezetnek.

Kijelenti, mikép a' 3ik §ust, mely csak a' nemesek, nem pedig a' nemnemesekre nézve is kivételt állít fel, a' kivított jogegyenlőség lerontására, 's az eddig fenállott castoknak szűkkeblű megerősítésére látja vezetőnek.

Kijelenti, miszerint a' 12ik szakaszt, mely a' fővezér-nevezési jogot a' királyi helytartónak adja, nemesek a' 36ik szakasz azon tartalmával látja ellentétben, mely az összes őrszert a' honvédelmi miniszter hatósága alá helyezi; hanem ellentétben látja a' felelős miniszteriumnak fenállni kellő független kormányzási hatóságával, minő alatt a' hatalom, más, kivált felelősséggel nem tartozó egyedbe nem özpontosíthatatik. 'S ezért azon szakasz a' 1ik szakasz tartalmaként úgy lenne módosítandó, miszerint a' nevezés a' miniszterium ajánlása nyomán létessek.

A' választvány kijelenti, mikép a' megye közönsége által történt megbízatásánál fogva, magát az egész megyére kívánatú rendelkezések hozatalára alakítván: működését a' városi választványval egyetértőleg intézendi 's mindent elkövetend, mi szükséges arra, hogy működéseinek az egész megyére legyen hatályos kifolyása.

A' választvány kijelenti, mikép mindazoknak, kik az alkotványos rend fentartásában érdekeltek, általános felfegyverzetését látja szükségesnek, és ezt sürgetőleg kívánja nem csupán a' kivított egyenlőség elvéből, de azért is, mert olly készülékek tétele mutatkozik, melyek ellenében készületlenül maradni honpolgári kötelesség mulasztása.

E' szempontokból határozta, hogy elnöke miniszter-elnök gróf urat sürgöny által azonnal kérje meg:

1. A' Fegyvereknek azonnal 's annyi mennyiségben szállítására, mennyi nemesek a' fővárosi, hanem az egész megyebeli nemzeti őrszert felfegyverzésére szükséges, szükségesnek lát pedig 50,000 fegyvert 's azok kívánatú lőszereket.

2. A' magyar katonaságnak azonnali behívására; az idegen katonaságnak pedig haladéktalanul haza küldésére.

A' választvány határozta továbbá, hogy rendes elnöke 's Klauzál Gábor alelnök a' városi választványhoz csatlakozva a' helytartótanácsot azonnal szólítsa fel, miszerint addig is, míg a' miniszter-elnök gróf úr e' részben intézkedhetendik, a' kellő rendelkezéseket a' fenebbi két pontra nézve megtenni méltóztatásuk.

Egyébiránt e' határozat hírlapok útján közzé teendő. Kelt Pesten, a' közbátorsági választványban 1848ki martius 23án tartott üléséből. Jegyzette Balla Endre, választványi tollvivő. —

#### Törvényezik a' Jász-kun kerületekről.

Ideiglen, míg a' törvény a' Jász-kun kerület belsejéről, részletesen intézkedendik, a' kerületi tisztviselők és közgyűlési képviselők választására nézve köv. rendeltetnek: 1. §. A' kerületi tisztviselőket ugyanazok választják, kik az országgyűlési követeket fogják törvény szerint választani. — 2. §. A' közgyűlési képviselőket a' községi választók választandják egyedül a' községi képviselők közül. — 3. §. Közgyűlési képviselő, minden jász-kun község részéről 4 választatik. — 4. §. A' kerületi tisztviselők kijelölés mellett, a' kerületi képviselőtestület tagjai kijelölés nélkül választatnak. — 5. §. A' kijelölendők névsorának elkészítése végett a' tisztújítást megelőző közgyűlés által hat tagból álló küldöttség fog választani, mely a' nádori főkapitánnyal szótöbbség szerint intézkedendik. — 6. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal a' nádori főkapitány eddigi szokott alakban közgyűlést hirdet, és e' közgyűlés által küldöttségek fognak nevezeteni, a' kerületi választók összeírása végett, továbbá intézkedés tétetik a' községi választókban ugyanazok által leendő összeírása, a' községbeli előjárók és képviselők megválasztása, ugyszinte a' kerületi képviselő testület megválasztása iránt. — 7. §. Midőn minden községben a' helybeli választások és a' kerületi képviselőtestület tagjainak választása megtörtént, a' nádori főkapitány ez iránt értesülvén, kerületi tisztújítószerket, és ezt megelőzőleg közgyűlést hirdet, mely közgyűlésre a' jelen törvény szerint megválasztott kerületi képviselőtestület tagjai is meghívandók. — 8. §. E' közgyűlésben a' tisztújítástartás tekintetéből szükséges intézkedések megtéteinek, a' szavazatok összeszedésére küldöttség választatik, az eddigi tisztviselők pedig hivatalaikról lemondván, a' tisztújítás idejére csendbízott, tisztí ügyész és jegyző, a' nádori főkapitány helyettesít. — 9.

§. Mind a' képviselők, mind a' tisztviselők választására a' szavazás titkosan történik.

**A' közgyűlésekről.** 10. §. A' közgyűléseknek elnöke a' nádori főkapitány, ennek akadályozása esetében az alkapitány, — tagjai a' kerületi tisztviselők és kerületi képviselők, ezeken kívül minden külön községből a' főbíró és főjegyző, személyenkénti egyes szavazattal. — 11. §. A' közgyűlés ülései nyilvánosak. — 12. §. A' esendet fentartani az elnök kötelessége, és ennek rendelkezése alatt, a' nemzeti őrszert vigyáz fel. — 13. §. Közgyűlés tartatik minden évnegyedben egyszer; tartathatik gyakrabban is a' körülményekhez képest, ha vagy a' közgyűlés maga előre megrendeli, vagy az elnökkapitány szükségesnek látja.

**A' közigazgatásról.** 14. §. Mig a' törvény a' közigazgatás alakításáról részletesen intézkedendik, a' közigazgatás formái és módja, azon változásokon kívül, melyek a' jelen törvénynek fogva szükségesek, az eddigi gyakorlat szerint meghagyatik. — 15. §. A' redemptióból eredő magánjogi viszonyok és haszonvételek, a' törvény további rendeletei e zennel világosan fentartatnak.

**Törvényezik a' Hajdukerületről.** Ideiglen, míg a' Hajdukerület belsejéről részletesen intézkedendik, a' kerületi tisztviselők és közgyűlési képviselők választására nézve köv. rendeltetnek: 1. §. A' kerületi tisztviselőket ugyanazok választják, kik az országgyűlési követeket fogják a' (1) törvény szerint választani. — 2. §. A' kerületi tisztviselők kijelölés mellett, a' városi képviselői testületek tagjai pedig kijelölés nélkül választatnak. — 3. §. A' kijelölendők névsorának elkészítése végett a' tisztújítást megelőző közgyűlés által 6 tagból álló választvány fog választani, mely a' főkapitánnyal szótöbbség szerint intézkedendik. 4. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal a' főkapitány eddigi szokott alakban közgyűlést hirdet, és e' közgyűlés által küldöttségek fognak nevezeteni a' kerületi választók összeírása végett; továbbá intézkedés tétetik a' városi választókban ugyanezek által leendő összeírása, a' városi tisztviselők és képviselők megválasztása iránt. — 5. §. Midőn minden városban a' helybeli tisztviselők és a' képviselő testület tagjainak választása megtörtént, a' főkapitány eziránt értesülvén, kerületi tisztújító szerket, és ezt megelőzőleg közgyűlést hirdet, mely közgyűlésre a' jelen törvény szerint megválasztott városi helybeli képviselő testület tagjai is meghívandók. — 6. §. E' közgyűlésben a' tisztújítás tartása tekintetéből szükséges intézkedések megtéteinek, a' szavazatok összeszedésére küldöttség választatik, az eddigi tisztviselők pedig hivatalaikról lemondván, a' tisztújítás idejére csendbízott, tisztí ügyész és jegyző a' főkapitány helyettesít. — 7. §. Mind a' képviselők, mind a' tisztviselők választására a' szavazás titkosan történik. —

**A' közgyűlésekről.** 8. §. A' közgyűléseknek elnöke a' főkapitány, ennek akadályozása esetében az alkapitány, tagjai a' kerületi tisztviselők és városi képviselők, ezeken kívül minden külön városból a' főhadnagy és főjegyző, személyenkénti egyes szavazattal. — 9. §. A' közgyűlés ülései nyilvánosak. — 10. §. A' esendet fentartani az elnök kötelessége, 's ennek rendelkezése alatt a' nemzeti őrszert vigyáz fel. — 11. §. Közgyűlés tartatik minden évnegyedben; tartathatik gyakrabban is, a' körülményekhez képest, ha vagy maga a' közgyűlés előre megrendeli, vagy az elnökkapitány szükségesnek látja.

**A' közigazgatásról.** 12. §. Mig a' törvény a' közigazgatás alakításáról részletesen intézkedendik, a' közigazgatás formái és módja, azon változásokon kívül, melyek a' jelen törvénynek fogva szükségesek, az eddigi gyakorlat szerint meghagyatik. — 13. §. Az adományból eredő magánjogi viszonyok és haszonvételek a' törvény további rendelkezése e zennel világosan fentartatnak. — 14. §. A' Hajdukerületben jelenleg működő királyi biztosság, és egyéb a' Hajdukerület belsejéről, illetőleg a' Hajdukerületi lakosok közötti személyes állandó viszonyokra vonatkozó eddigi kibocsátott, 's e' törvénnyel ellenkező kormányrendeletek e zennel megszüntetnek.

**Törvényezik a' községi választásokra nézve.** 1. §. A' szabad királyi városokról ideiglenesen rendelkező t. törvényezik, mennyiben a' választásokról szól, azon községek-re is kiterjesztetik, melyek rendezett első bírósági hatóságú ellátottrendezett tanácsosai vagy már birnak, vagy ennek utána fognak a' megyék meghallgatása mellett a' belügyminiszter által felruházatni. — 2. §. A' rendezett első bírósági hatóságú községeknek közigazgatási állása, a' törvény további rendelkezése, jelen állapotában megtartatik. — 3. §. Ezen törvénynek végrehajtása a' belügyminiszternek hagyatik meg.

**Felirási javaslat a' lengyel és olasz politikai status-foglyok szabadon bocsátásáiról.** Felséges! 'stb. Hazánk, az összes monarchia, Felséged trónja és a' dynastia érdekében martius 14dikén kelt felirásunkban, felséged trónja előtt följöttök azon okokat, melyek elláthatlan következtényekben bonyolíthatók vala mindazokat. Ezt tevők, mert az összes monarchiában nemzetünk vala azon állapotban, hogy

felséges nar 's e népe son, len mino lanu ned vána kése irt h szor kapo gyöz elny eddi sége kimo és ne zen moza olas Fels got. fogh szab joka tek, aró fello dogi főbb köze röm hálá sziv meg kéré most nak erém tika nak, teik retet — 's tia ó ház k hogy tand vel e köny göbl 1. §. nélk nézv törő lőad mév és ha let hül, l pénz elnö fog k ropo tetbe szék velez kik a lasztók 4. §. 4 vá a' ke — 6 újítá vála kede kerü közs laszt ségi közs a' ké

felsőség trónjánál őszinte igaz szót szólhassunk — a' monarchia népei és felsőség közt századokon keresztül választó 's elkülönítő akadályok mellőztével — melyek gátolják, hogy népeinek ohajtata és panasza a' jó fejedelemhez el ne hathasson, — a' nyomatás 's ebből keletkezett bonyodalmak egyetlen oka. — És mi megkérők felségedet: hogy fejedelmi székét minden uralkodói viszonyaiban, a' kor szükségéi által multhatlanul igényelt alkotmányos institutiókkal méltóztassék környezni. — Nemzetünk felszólamlása sikertelen nem volt. — Felsőség meghallgatá hű népeinek nemzelünk által tolmácsolt kívánatait, megismeré bajait, fájdalmait 's keserveit, és nem késett a' kívánatokat teljesíteni, bajait orvosolni, fájdalmára írt hozni — keserveit eloszlatni, — 's ez által hű népeit a' legszorosabb, elbonthatatlan kapcsolattal, a' hála és szeretet szent kapcsolatával fűzni a' trón és dynastia körül, — mert meggyőződtek felséged népei, megerősödtek azon hitökben, hogy elnyomatásuk 's fájdalmaik nem a' tróntól jöttek; hanem azt eddig köznyezetteknek kell tulajdonítaniok. — És midőn felséged népei kérését kegyelmesen meghallgatá és teljesíté, kimondá akkor kárhóztatását azon politikának, mely a' trón és népek érdeke ellen e' kettőt elválasztá egymástól. — Ezen politikának kimaradhatlan következményei voltak azon mozgalmak, melyek felséged többi — különösen lengyel és olasz tartományaiban azok kivására történtek, miket most, Felsőség megadott atyailag népeinek: alkotmányt, szabadságot. — Ezen mozgalmak következtében számosan sínylenek a' fogházak borzasztó falai közt, azok, kik leghöbben érezték a' szabadság boldogító erejét, kik feláldozák önmagokat, család-jokat 's minden kötelet, mely kedvessé teszi az életet, eltértek, hogy szabadságot víjanak ki polgártársaiknak, kik talán arról nem is igen gondoskodtak, 's tán annak magasztosságát felfogni képesek sem voltak — és most ezek a' szabadság boldogító jótéményeit élvezik már, míg azok a' szabadság legfőbbikét — az egyedi szabadságot — tömlőczeit szűk falai között nélkülözik. — Engedjen meg felséged, hogy azon örömrzés köz, melyet hű népeinek, melyeket szabaddá tett hálájok 's ragaszkodásuk nyilvánítása kellett felséged atyai szívében — a' fogházakban sínylő politikai foglyok kínjai megemléstét vegyítjük. — De ha meghallgatást nyert eddigi kérésünk, mely inkább a' hideg észhez szólt, — fordulunk most Felsőség atyai szívéhez. — Hallgassa meg hű magyarjainak kérését: gyakorolja felséged a' királyok legszebb isteni erényét, a' kegyelmességet — bocsáttassa szabadon a' politikai foglyokat, — adjavissza az apát fiának, a' fiút az apának, adja vissza őket családoknak, adja vissza őket nemzeteiknek, kikből valók, hogy együtt zenghessék a' hálát, szeretet polgártársaikkal, Felsőség 's a' dynastia dicsőítésére — 's ha kell együtt halhassanak el felséged trónja és a' dynastia óltalmában felséged hű népeinek élén. — A' fels. uralkodóház közösen elismert vallásosságánál fogva bizton remélljük, hogy Felsőség hű magyarjainak ezen kérését is meghallgandja, kik a' szenvedőkkel és a' monarchia többi hű népeivel egyesülve, Felsőség koronáira a' hála és hű ragaszkodás könyvét hozandjuk, és e' könyv felséged koronáji legragyonabb ékessége lesznek. — Kik egyébiránt 'sat.

**Színházokról.** A' színházakra nézve ideigl. rendeltetik: 1. §. Színházak ezután, az illető törvényhatóság engedelmével nem nyitthatnak. — 2. §. A' színművek előadhatására nézve eddig a' könyvvizsgálók által gyakorolt vizsgálat eltöröltetik. — 3. §. Színpadon bármi nemű nyilvános színi előadások csak az illető helybeli hatóság tudtával és engedelmével történhetvén, a' színházak annak rendőri felügyelése és hatósága alá rendeltetnek. — 4. §. Kiaz 1. és 2. §. rendelete ellen vét, az első esetben a' színház bezáratásán fölül, 1000 forintig terjedhető, és az országos pénztárba adandó pénzbírsággal fog büntettetni. — 5. §. A' színház bezáratása elnökökig történhetik, a' büntetés pedig rövid szóbeli peruton fog kimondatni.

**Törvénycsikk a' turopoljai kerületről.** 1. §. A' turopoljai kerület Zágráb megye hatósága alól minden tekintetben kivételik, és mint önálló törvényhatóság a' fő törvény-székekkel és főigazgatási 's egyéb testületekkel közvetlen levelez. — 2. §. A' kerületi tisztviselőket ugyanazok választják, kik az országgyűlési követeket fogják a' t. törvény szerint választani. — 3. §. A' közgyűlési képviselőket a' községi választók választandják, egyedül a' községi képviselők közül. — 4. §. Közgyűlési képviselő minden turopoljai község részéről 4 választatik. — 5. §. A' kerületi tisztviselő kijelölés mellett, a' kerületi képviselőtestület tagjai kijelölés nélkül választatnak. — 6. §. A' kijelölendő névsorának elkészítése végett a' tisztujtást megelőző közgyűlés által 6 tagból álló küldöttség fog választatni, mely a' kerületi gróffal szótöbbség szerint intézkedik. — 7. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal a' kerület grófja eddigi szokott módon közgyűlést hirdet, és e' közgyűlés által küldöttségek fognak nevezetni a' kerületi választók összeírására végett, továbbá intézkedés tételik a' községi választóknak ugyanezek által leendő összeírására, a' községbeli előjárók és képviselők megválasztása, ugyazint a' kerületi képviselőtestület megválasztása iránt. — 8. §. Miu-

tán minden községben a' helybeli választások és a' kerületi képviselő testület tagjainak választása megtörtént, a' kerület grófja eziránt értesülvén, kerületi tisztujtó székét, és ezt megelőzőleg közgyűlést hirdet, mely közgyűlésre a' jelen törvény szerint megválasztott kerületi képviselő testület tagjai is meghivandók. —

**A' közgyűlésekről.** 9. §. A' közgyűlések elnöke a' kerület grófja, ennek akadályozása esetében: az alispán; tagjai: a' kerületi tisztviselők, a' kerületi képviselők, ezeken kívül minden külön községből a' bíró és jegyző, személyenként egy-egyszavazattal. — 10. §. A' közgyűlések ülésai nyilvánosak. — 11. §. A' csendet fentartani az elnök kötelessége, ennek rendelkezése alatt, a' nemzeti őrsereg vigyáz fel. — 12. §. Közgyűlés tartatik minden évnegyedben egyszer; tartathatik gyakrabban is a' körülményekhez képest, ha a' közgyűlés előre megrendeli, vagy az elnök gróf szükségesnek látja.

**A' közigazgatásról.** 13. §. Mig a' törvény a' közigazgatás alakításáról részletesen intézkedendik, a' közigazgatás formái és módja azon változásokon kívül, melyek a' jelen törvénynél fogva szükségesek, az eddigi gyakorlat szerint meghagyatlik.

**Törvénycsikk Fiume és Buccari szabad tengerkereskedési kerületekről.** 1. §. A' két kerület, külön két törvényhatóságot képez 's mint ilyenek törvényhatósági beldolgaikat egymástól függetlenül intézik, — az ország többi törvényhatósággal, valamint kormányával és fő törvényszékeivel közvetlenül leveleznek, — és mint más törvényhatóságok beldolgaikra nézve, a' törvény határai között felsőbb felügyelés alatt szabályokat alkotnak. — 2. §. A' kerületek törvényhatósága alá, büntető, rendőri és magányjogi tekintetben alá vannak vetve minden a' kerület határain belül létező egyedek és javak, különbség nélkül; — kivéve a' szolgálatban álló katonákat szolgálati vétségeikre nézve, továbbá a' változó, kereskedési és tengerügyelők tanácsbiróság illetőségéhez tartozó ügyeket. — 3. §. Mind Fiume, mind Buccari kerületben törvényhatósági fő tisztviselő az alkaptány, ki egyzersmind elnöke a' közgyűléseknek és kapitánysági törvényszékeknek is. Mindenik kerületnek külön alkaptánya van, kit ő felsége nevez. — 4. §. A' szóbeli bíróságot illetőleg az 1836: 20. és 1840: 14. törvények e' kerületekre is kiterjesztetnek. A' közgyűlés által választandó két kerületi bíró és a' törvényszéki főjegyző fogják szóbeli perekben a' bírói széket együtt képezni.

**A' patriciusokról.** 5. §. A' jelenleg létező patricius családok czimeiket megtartják, — az eddig kinevezett patricius tanácsnokok a' közgyűlésben a' képviselőkkel együtt részt vesznek, és általában minden képviselői jogokkal bírnak; — jövőben mindazonáltal patricius tanácsnokot nevezni nem lehet. —

**A' választókról.** 6. §. A' két kerületben választók: a' községnek mindazontagjai, kik a' szabad kir. városokról szóló (I) törvényben a' hasonló népességű szab. kir. városokra nézve megállapított képességgel bírnak, továbbá a' patricius tanácsnokok, bár a' szükséges értéki képességgel nem bírnak is, végre a' hajós kapitányok és hajós őrök. — 7. §. A' választási jogot senkitől, ki az 5. §ban említett értéki képességgel bír, megtagadni, vagy elvenni semmi szín alatt nem lehet. — 8. §. A' 6dik §ban említett választók, a' kerületi bírákat és képviselőket fogják választani a' kerületi tisztujtószekeken. — 9. §. A' választási jogot gyakorolni csak személyesen lehet.

**A' tenger melléki fő kormányzóról.** 10. §. A' tenger melléki fő kormányzó, mint a' két kerületnek közös fő kapitánya, elnöke a' kerületekben a' tisztujtó székeknek és a' követválasztási gyűléseknek, elnöke továbbá a' helybeli királyi kormányzéseknek és a' kerületeknek, mint törvényhatóságoknak közvetlen közigazgatásán kívül, minden egyéb hivatalos köre épségben megtartatik.

**A' képviselőkéről.** 11. §. A' képviselők a' patricius tanácsnokokkal és tisztviselőkkel együtt a' kerületi közgyűlésekben tanácskozó és határozó szavazattal bírnak, de külön válvá gyűlést nem tarthatnak. — 12. §. Az alatt, míg a' törvény másképp rendelkezendik, képviselőkül a' kerület bármely telepedett lakosai megválaszthatók. — 13. §. A' képviselők száma annyi leendő, mennyi a' szabad kir. városokról szóló (I) törvényben a' hasonló népességű kir. városokra nézve megállapított.

**A' választásokról.** 14. §. A' képviselők kijelölés nélkül választatnak. 15. §. A' kerületi bírák a' kijelölendők közül választatnak. — 16. §. Minden választás titkos szavazattal történik.

**A' választások megtartásáról.** 17. §. Jelen törvény kihirdetése után a' tenger melléki kormányzó az eddigi szokott alakban mindenik kerületben külön tartandó közgyűlést hirdet, melyben intézkedések tételik a' választók összeírására, és a' választás helye és ideje körül. — 18. §. Ugyan e' gyűlésben tételik intézkedés a' képviselők választása iránt is, e' tekintetben különösen a' szavazatok összeszedése és a' választóknak kerületekre felosztása iránt. — 19. §.

Választás napján szinte közgyűlés tartatik, melyben az eddigi kerületi bírák hivatalaikról lemondván, a' gyűlés tagjai által a' választók közül legalább tíz tagból alakítandó bizottság választatik, a' kijelölés fölötti intézkedésre. — 20. §. A' kijelölés a' kijelölő választvány és a' kormányzó által szótöbbséggel állapittatik meg. — 21. §. Az alatt, míg a' törv. másként rendelkezendik, e' törvény szerint csak a' kerületi bírák választatnak, és illetőleg három évről három évre ujittatnak meg, — a' többi tisztviselő eddig viselt hivatalaikat megtartja. — 22. §. Az igazgatósági bírák a' közigazgatásnak külön szakaira külön választatnak. — 23. §. A' kerületi bírák megválasztása után a' képviselők választatnak meg.

**A' tanács- és közgyűlésekről.** 24. §. A' tanácsnak és közgyűlésnek hatósága az alatt, míg a' törvény a' közigazgatásnak mikénti elrendezése iránt részletesen intézkedendik, jelen állapotában megtartatik. — 25. §. Mind a' közgyűlésnek, mind a' tanácsnak ülésai nyilvánosak. — 26. §. Az ülésekben a' hallgatóságnak a' tanácskozásokat megháborítani nem szabad. A' csendet fentartani az elnök kötelessége, és az ülésben különösen e' czélból a' tanács által választandó csendtiszt vezérleése alatt a' nemzeti őrsereg ügyel. — 27. §. A' közgyűlés elnöke az alkaptány, tagjai a' tisztviselők, patricius-tanácsnokok, és képviselők, személy szerinti egyenlő szavazattal. — 28. §. Közgyűlés tartatik minden hónapban legalább egyszer, lehet ezen kívül többször is, valamennyisz a' közgyűlés előre megrendeli, vagy a' tanács és illetőleg alkaptány sürgető körülmények miatt szükségesnek tartja. — 29. §. Katona-állástól ezen kerület kikötői minőségénél fogva, a' tengeri kereskedés, és hajózás felvirágzása tekintetéből felmentetik, és e' részbeni kiváltságos szabadságai törvényleg megerősítetnek.

**Bars vármegyéből.** Martz. 13kán állomásokról lelépelt követeink helyébe Gál Alajos Verebély járási főbíró és báró Mednyánszky László választattak meg követeknek, az első 419 a' második 416 szótöbbséggel Szabó János másod alispán, kinek 216 és Sebestényi Ignác tb. kinek 191 voksa volt, ellenében.

**Miskolcz.** Mart. 20án 1848. csak sietve és röviden néhány szót reformmozgalmainkról! Az események híre országgy. követeink levelei és magántudósítások után hozzánk is eljutott. Öröm és aggály váltogatá egymást polgáraink keblében; öröm a' békés reform diadala, aggály a' netalán történhető rendezések irányában. — Tegnap délutáni városi meghatalmazottsági gyűlésünk rendkívüli népes volt, mindenki várta, hogy polgárságunk részéről is fog a' reform 's közbiztonság megóvása iránt valami czélszerű indítatni; azonban ez elmaradt, mert az időközbeni tanácskozányok a' minden rögtönzettel járó elhamarkodást kerülni akarva már kész irány nyal akarának fellépni; ma délelőtt 11re megyei kisgyűlés tüzetett ki 's ezt megelőzőleg városunk udvarán seregesszül irá alá a' felolvasott kérelmet minden rendű és rangu színezet a' polgároknak; mely kérelem foglalatja részvényilvánulás volt a' felmerült nemzeti ohajtások iránt, és a' nemzeti őrseregnek városunkbani felállítására megyei bizottságkinevezés kérése. A' kisgyűlés roppant számú hallgatóság jelenlétében nyitattott meg, meghívók elnöklésre a' közbiztonságot személyében bíró fő kormányzót, ki is elérkezé nyúlva a' személye iránti ragaszkodás jelein üdvözle a' megye rendeit 's az összegyűlt polgártársakat, előterjeszté, hogy néhány rövid nap alatt valósultak a' megye és ország örök igazságszerű kívánatai, 's hogy most rend és egyetértés legyen jelszavunk 'stb. 'stb. Felolvasattak követeinknek sebes postán érkezett levelei a' legujabb reform-eredvényekről tudósítók, a' gerjedt alaptalan hírek megczáfoltattak, az öröm 's lelkesedés kitörésit a' levelekben említett országos férjfiak és szeretett nádorunk nevéinél, az eredvények bemutatásánál leírni alig lehet. Olvástatott a' sajtószabadságot tudató helytartótanácsi intézvény 's végre a' polgárság petítiója a' követeink levelei iránt utasító küldöttségünk a' két nap mulva tartandó rendkívüli gyűlésre tudósítást adand. A' petítió — teljes egyhangu felkiáltással fogadtatott el, a' nemzeti őrsereg pár nap alatti organisálására teljes hataimú bizottság nevezetett, 's a' közszereget éljénekivel fogadott elnök fejűl kérésit, ki is azt elvállalván csak segédet kért e' folytonos munkát igénylő vállalatban maga mellé, 's Vadnay Lajos arra megválasztatott, ezután a' bizottság tagjai minden rendű és osztályu polgárságból csatoltattak hozzája; 's utasításul csak annyi adattott, hogy az őrsereg tagjainul csak rendszeretükről erkölcsi vagy anyagi biztosítékot láttató polgárok vétesseken be 's hogy a' megyei fegyvertár a' bizottság belátása szerint az őrsereg rendezése alá bocsáttatik a' közgyűlés jóváhagyása reménye alatt, országunk nádora ez intézkedésünkről tudósítandó levén. — Ma délután a' bizottság a' rendszerezéssel foglalkodik már. Az egyetértés, az osztályok közti chinai falak leomlása szembetűnő, „polgártárs“ az egyedüli czim, mellyel él minden színezet; és jelszavunk gyűlési elnökünk szavai: egyetértés és testvéri bizalom, éljen a' nemzet! a' király! a' szabadság!

**Baranyam.** Pécs, mart. 20án. Midőn tegnap levelemet postára küldém épen délutáni öt órakor jött a megyei alispántól meghívás délelőtti 6 órakor a megyeház terében tartandó conferentiára, a Pécsen jelen volt Kk és rr. ekkor össze is jövének Perczel Imre másod alispán az elnöki széket elfoglalván, előterjeszté, miként az országos mozgalmak különösen e napokban Pécs városban kifejtelt mozgalmak szükségessé tévők a megyei rr. tanácskozását netalan teendő intézkedések végett, egyszersmind bemutatá a követi karnak Pozsonyból küldött sa legközelebbi napok eseményit tudató jelentését, ezzel és a vitaközébe közepett előadatott amaz észrevétel, miként a mai, azaz mart. 18án a pécsvárosi főterennépszónokok általkiejtett szavak, hogy máttól kezdve minden casta s urbéri viszony kárpótlás nélkül megszűnven a jobbágy tökéletes szabad, a jobbágyok közt félreértést támaszthatnak, és ezek a szakmányteljesítven a vetés nem történhetik meg, mi gyászos eredményüvé válhatik; a rr. abban állapodtak meg, hogy kiküldendő választványok által kerületenként nyomtatott és szétosztandó proclamatioban a jobbágyok világossítsák föl, hogy ez engedély a rdi tábla által javokra téve levén, a förr. s fejedelem hozzájárulása következtében rövid idő múlva teljesedésbe jövend addig is adókat fizessék s közmunkákat teljesítsék; a megyei tisztetek irányában pedig engedelmességgel viseltessenek; a földesurak ellenben engedékenységre kéressenek meg. A proclamatio azonnal föllétetvén elfogadtatott; továbbá indítványoztatott, hogy a megyének jelen conservatív elveket képviselő követi mentessenek föl ama kellemetlen helyzetből, miszerint ők meggyőződésük ellenére a mostani diadalt kivitt ellenzéki elvek mellett szavazni kénytelenek legyenek, miért is azonnal ma helyettük más szabad elvű követet választassanak; mire előterjesztett, hogy közgyűlés mart. 28án leend, a mai pedig csak conferentia, hol a megyei nemesség nincs jelen, sőt a követek egyike a rdi tábla által ugyan az országgyűlési teendőink iránti föllírásnak Bécsbe a trón elibe leendő terjesztési választványhoz van kinevezve, bizalmatlanságra okot sem adtak és az illy rögtönzés káros hatást idézhetend elő; de másrészt előadatván, hogy a mai összejövetel rendkívüli közgyűlés s jelen helyzetben minden kijöven a kerékvágásból, a régi formákhoz ragaszkodni nem kell, következésképp a nemesség jelenléte sem szükséges, hanem praesentes concludunt, az elnök alispán kimondja, hogy a mai rendkívüli közgyűlésben választassanak meg szabad elvű követet, mire b. Majthényi József és Perczel Miklós megyének követivé kikiáltottak, nekik költség s a credentiaalis azonnal kiadni rendeltetvén. Ezek után a köz rend esend és személyi ügy vagyoni bátoraság fontartása tekintetéből nemzeti őrsereg állítottat föl s alakulása iránt választottság is neveztetett ki. A f.e. mart. 28ára köröztetett közgyűlés napja megszűntetni határozatván, este 9 óra után a rr. szétosztottak, Fényesen kivilágított városunkban, a lödözések s a harangok félrevereése az e napi nemzeti ünnep örömet kiűtött, ke szerencsésen elfojtott tűz megzavarta félórátig. Mart. 19én délután a császári czimerek nemzeti cseréltettek fel, és a kir. pénztáraknál úgy hivataloknál rendes katonaság mellett polgári katonaság is őrködik; a nemzeti polgári őrsereg ügyelt s ügyel eddig a közbátoraságra, az éj nyugottan folyt le, noha a népség ezrei hullámzottak az utcákon. — Mart. 19én este s 20án viradóra érkezett 3 sebes posta mindenki tudvágyát ingerlő s reggel fél 9re hivatott össze a városi tanács gyűlésre, a megye rdei pedig 10 óra tanácskozásra E két helyen olvastattak föl a nm. helytanácsnak a szabad sajtó ügyében tett ideigleni rendszabályai, mellyek kinyomatását s a népség közti kiosztását a városi tanács megrendelte; a városi választvány, melly a városi őrsereg tár-

gyában működik, fölhívást intézett a polgársághoz, a megyei conferentiának szinte a szabad sajtó ügyében tett rendelkezések, ugy a megyei követeknek, a pozsonyi hongyülesi legközelebbi események föli tudósítása szolgált tárgyul. A jobbágyok több helyen a népszónokok beszédeinek félreértéséből az urbéri kötelességek teljesítését meg kezdi tagadni s a dolgok mibenlétének kitudhatása végett képviselőket küld Pécsre, kik a fötérni csoportok beszédeire csupa szemfülek. A városi nemzeti őrségbe igen sokan iratják magokat, példát a tanács maga adott; a lelkes tanuló ifjúság küldöttéleg nyilvánítá, fölfegyverkezési szándokát és sorban iratkoznak be a haza védelmezőji közé.

Tegnap tudósításomból kimaradt, hogy pécsi család származéka Stancsics Mihály is diszpolgárnak választott és hogy még Petőfy Sándor, b. Vesselényi Miklós, Perczel Móricz, b. Eötvös József, Pulszky Ferencz, Vörösmarty Mikály, Bónis Sámuel, Pázmándy Dienes, g. Teleki László, Vay Dániel, Szemere Bertalan s több hazafi szinte diszpolgárokká lettek, kiknek a polgárilevel meg fog küldetni. A püspöki lakon, megyeházán s több magányos épületen, sőt még a székesegyházon is nemzeti lobogót van kitűzve. — Mult héten földrendes vala, mit a sok épület összeomlásából következtethetni. r. l.

## KÜLFÖLD.

**AUSZTRIA.** Olvasóink már tudni fogják, miké ő fels. az ausztriai császár valamennyi örökös tartományinak sajtószabadságot s nemzetiség-alakítást engedvén, alkotványt is ígért mindegyiknek, mi végre valamennyi tartományi rendeknek a polgárelemnek kiterjedtebb képviseltetése mellett s minél rövidebb idő alatt összehívását határozta el. Ezen engedélyek azonban szinte forradalom következtvényei voltak, melly is a párizsi események által felgyuladt, s Kossuth Lajosnak az országos rr. által elfogadott isméretes föllírat javaslatától, melly hiteles alakban lefordítva a forradalom előtt Bécsben mindenütt olvastatott, táplálékot nyert, a felvilágosított kedélyekben mart. 14. kitört s polg. vérontást vont maga után. Metternich absolutismusi politikája megbuktával az ausztriai örökös tartományokra is diesőbb korszak hajnala derült fel. — És a bécsiek megismerék a magyart, s midőn mart. 15én délután országos küldöttségünk a birodalmi szék városban megjelent, a tisztelet s testvérszeretet minden jeleivel tanusíták, a magyarok iránti rokonszenvök s ragaszkodásukat. Névszerint Kossuth fogadtatása az ókor nagy hőseinek diadalmenetéhez hasonlított. A közönség és béke a birodalmi fővárosban azóta nem zavartatott meg, s a föllébredt polgárszellemlerősen őrködven minden viszszaadási kísérlet fölött, soha nem fogja hiedelmünk szerint megengedni, hogy ismét önkényes kormány alá jusson vissza. — Annál szomorubb eseményekről értesültünk Milanóból. A lakosság itt az ausztriai katonaságot, melly folyvást zordon szemöldökkel állt ellenében, a városból kiszorította s respubliát kiáltott ki. A főhadvezér az ausztriai olasz tartományokban, a várost ostrommal viszsza foglaltá, iszonyu vérontást vitelt véghez s a forradalom fő embereit rögtönítélet szerint felakasztatá! Bécsből sürgöny küldetett a megszállás megszüntetésére, de a futár aligha későn nem érkezett.

**NÉMETORSZÁG.** A németek összes hazája forradalmi lángban áll. A bajor király mart. 20án lemondott s trónörökös fiának II. Miksának adta által koronáját hallomás szerint azonokból, mert az engedélyeket népe számarán meggyőződése szerint, hanem kényszerültségből tette. — Berlinben az átalakulás szinte véráldozatba került. Midőn mart. 18kán a nép a király palotája előtt iszonyu tömegben összegyűlvén, az egész Európában jelszavakká lett engedélyeket kíváná, a trónörökös hirtelen katonaság által a fejdel-

mi lakudvarból a népre, melly egészen készületlenül volt, kiméletlenül kartácsokkal lövettet. Képzeltetni erre a nép nagy ekeseredtet s bosszúságát s a megszállást, — melly ennek következtében mind a két oldalon bekövetkezett 14 óráig egész éjjeltartott öldöklő viaskodás után. A király Potsdamba menekült s innen nyugtatá meg a népet azon kijelentéssel, hogy már mindenben enged s hogy a vérontásnak ő oka nem volt, tudtán kívül történvén a megtámadás. A trónörökös világba ment, eddigsenki nem tud hollétéről semmit. Így kockázattal el a nép szeretete s bizodalma örökre, így lehet trónt veszteni. — Boroszlóban, porosz Szilézia fővárosában szinte zendülés ütött ki s a boroszlaiak e tartományt Ausztriának ajánlották fel. A porosz király halmás szerint egész németországi királlyá szándékozik magát kikiáltatni, Frankfurtban pedig az egész németbiro Jalom fejévé az ausztriai császárt, urunk királyunkat kiáltották ki. Alig szenved két séget, hogy az egyesülés előbbutóbb s bármi áron megtörténik.

**FRANCZIAORSZÁG.** Az ideigl. kormány erőlyesen halad működésiben elő. Legközelebb egy rendeletet bocsátott ki, melly szerint a hadseregnek s tengerészetnek minden testi fenyték megszüntetik s 4—30 napi fogság által pótoltatik; 2) Az adóssági foglyok a tartományi városokban, kiknek letartóztatásuk eddigelő azon okból maradt fen, mert azt hitték, hogy az ideigl. kormány adóssági fogságot megszüntető rendelete nem bír viszszaadó erővel, most azonnal mindenütt szabadon bocsátatni parancsoltattak. 3) Elhatározá az ideigl. kormány, miszerint a menekvő lengyelek Párizsban egy külön ezredet alakíthatnak, melly a hadminiszter parancsai alatt álland; 4) Azon személyek, kik az istenszolgálat szabad gyakorlására vonatkozó tények miatt elfogattak, szinte szabadon bocsátatnak, elítelt, de még lenem fizetett bírságaik elengedtetnek s hasonló nyomozások megszüntetnek; 5) Fegyelmi vétség miatt fogva volt katonák is szabad lábra állítatnak, ellenben azon már szabadon bocsátottak, kik lopás vagy más vétség miatt ültek börtönben. ismét oda viszhazoztatandók. — A rendőrigazgatóság ismét a belügyi miniszterséggel egyesítettet. A spanyol követ Lamartine urat biztosítá arról, mikép kormányatovább is fen akarja tartani az előbbi barátsági s jó egyetértési viszonyt. Hasonló nyilatkozatot nyert Lamartine a német szabad s hansa városok követétől is.

Külföldi elegy. Lola Montez vagyis Landsfeld grófnőtől a honosítá a bajor király rendeletére viszsza véte. — A szász király engedett végre népe kitartósságának, miniszterségét elbocsátatá s a sajtószabadságot megengedte. — Münchenben folyton lázadási szellem uralkodik. — A National szerint Franciaországban a hivatalnokok száma csökkentetik s a nagy fizetések alább szállítatnak. Subervie tábornok hadminiszter élemléte miatt nembírván eléggé megfelelni roppant feladatának, hivatalából elbocsátatását kérte, mit meg is nyert. — Az ideigl. kormánytagok semmi fizetést nem huznak, sokan közülök hallomás szerint azt sem tudják talán, hol ebédeljenek. Flocon és Albert szegénysége köztudomásu. — Az orleansi család jószágai sorshuzás után ki fognak játszani. — Rómában mart. 14kén hirdetteték ki az alkotvány. — Angliában ismét borulni kezd a társadalmi láthatár. Birmingham és Liverpoolban a munkások vislete fenyegetőző, Irlandban nyilván hirdetteték a lázadás. — Madridban is növekedett a köznyugalankodás — csak Oroszországról nem hallani semmit. A sorompókat erősen őriztetnek. A berlini elestek száma 4 ezernek mondatik, köztük 100 katonatiszt. Orosz lengyel tartományokba semmi hírlap sem bocsátatik. Németlyek azt hírlap, hogy Varsóban is kitört a lázadás. Pétervárról s Moszkvaországból mart. 3. óta semmi hír.

## 38ik szám.

## ERTESÍTŐ.

1848.

## Hirdetvény.

A nagyméltóságú magyar kincstári intézvény következtében, az esztergami érsekség részéről a Vágdunai föltételek tektes nemes Komárom vármegye határozata és elfogadott tervszerinti kiigazítására, felsőbb helyben hagyás nyilvános kikötése mellett, jövő april hónap 14dik napján délelőtti 10 órára Bálvány-szakalosi

pusztában tartandó árlejtés, midőn a szerződési föltételek előadandók, addig is pedig a gutai tisztségűnél láthatók lesznek, ezennel hirdette-tük; a szándékozó vállalkozók tehát azon alkalommal elégséges tehetségeikről biztosítást előmutatván az egész munkához mérsékelt 1000 pftnyi bánompénzzel ellátva, fölülemített helyre és időre megjelenni hivatalosak. 2—3

## Hirdetvény.

A főmlgu m. kir. udv. kamara rendeletéből a megürült váci püspökség részéről ezennel közhírré tétetik: hogy az alább megnevezett földesuri haszonvételek, mellyek iránt a fenálló haszonbéri szerződések a folyó eszt. végével megszűnendnek, 1849k évi január 1ső napjától számítandó három egymásután következő esztendőre, folyó 1848k eszt. május 27én (huszonhetedikén) délelőtti 10 órakor Váczon, az igazgatói épületben levő uradalmi irodában felsőbb jóváhagyás fentartása mellett tartandó közárverésújan újabbán bérbeadandók lesznek, jelesül:

a) Nagyszálhegyen Vác mellett az úgynevezett Bodor árkában malomkövek készítésére

alkalmatos kőbánya.  
b) A Verőcei határban fekvő ugynevezett magyar-mályi kőbánya;  
c) ugyanazon határban fekvő ugynevezett Károlyvölgyi kőbánya; végre  
d) a nógrádi két patakmalom.  
Béreni kívánók a feljebb kitett helyre s időre a szokott száztól számítandó tíz kamatos bánatpénzsekkel s biztosítékul lekötendő értékek-ről szóló hiteles bizonyítványokkal ellátva, azon megjegyzéssel hivatnak meg: hogy a bérföltételek Váczon az igazgatói hivatalnál árverés előtt is bármikor megtekinthetők, és hogy a megjegyzett árak és bánatpénzek kész ezüst pénzben lesznek leteendők.  
Kelt Váczon, febr. 1jén 1848. 1—3

## Árverési hirdetvény.

A nagymlyu magyar kir. udv. kamara jóváhagyásából közhírré tétetik, miszerint 1848. eszt. május Skán (nyolczadikán) Miskolczon a kir. kor. uradalmi kormányzó lakban tartandó árverés után következő haszonvételek fognak bérbe adatni, jelesül:

- 1) a sajtó-petri koresma és megszárszék;
- 2) a mező-kövesdi kisebb koresmák 1848. eszt. november 1ső napjától számítandó 6 esztendőre;
- 3) a diósgyőri kisebb koresmák;
- 4) a felső-győri kisebb koresmák 1848. eszt. november 1ső napjától számítandó 3 eszt.

5) a parasznai koresma;  
6) a miskolci serházban gyakorlandó ser és pályinka-mérés;  
7) a miskolci nagy serház;  
8) a mező-keresztési pályinkaház és koresma;  
9) a diósgyőri furdóház; végre  
10) Csaba helységben létező 17 hold kukorica-földek 1848. eszt. november 1ső napjától számítandó 6 esztendőre.  
Az árverésben részt venni kívánók szükséges bánatpénzzel s kellő biztosítékul elegendőleg ellátva hivatalosak; kik az árverési föltételeket a diósgyőri kormányzó irodában eleve is megtekinthetik. 1—3

**Minden könyvárusboltban kapható:**  
**Das Cocardenlied der Pesther „National-Garde“**  
gewidmet von Ludwig Foglár. — Preis: 3 kr. C. M.

Dunavizálás: Budán, mart. 25kén: 9' 5" 0" az 0 fölött.